

УДК 061.234 (477.81)

С. В. Филипчук,
кандидат історичних наук, старший викладач кафедри релігієзнавства Національного університету «Острозька академія»

СФЕРИ РЕЛІГІЙНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ РІВНЕНЩИНИ

У статті на прикладі діяльності громадської благодійної організації «Братерство без кордонів – Україна», міжнародної громадської організації «Надія – людям» та Рівненської міської молодіжної громадської організації «Новий рівень» проводиться аналіз сфер релігійної та соціальної роботи громадських організацій Рівненщини.

Ключові слова: громадські організації, церква, християни, Рівненщина.

Сферы религиозной и социальной работы общественных организаций Ровенщины

В статье на примере деятельности общественной благотворительной организации «Братство без границ – Украина», международной общественной организации «Надежда – людям» и Ровенской городской молодежной общественной организации «Новый уровень» проводится анализ сфер религиозной и социальной работы общественных организаций Ровенщины.

Ключевые слова: общественные организации, церковь, христиане, Ровенщина.

Spheres of religious and social work of public organizations of Rivne region

The article analyzes the areas of religious and social work of Rivne public organizations by giving an example of a public charitable organization «Brotherhood Without Borders – Ukraine», international public organization «Hope to People» and Rivne youth public organization «New Level».

Key words: public organizations, church, Christians, Rivne.

Соціальні негаразди в країні стимулювали церкву активно включитися в процес подолання кризових явищ у цій сфері. Одним із ефективних засобів роботи в цій царині є діяльність громадських організацій, створених релігійними організаціями або ж пересічними християнами. Така форма дозволяє церквам уникати упередження громадської думки щодо християнської соціальної роботи та діяльності певних, зокрема, протестантських конфесій.

Рівненщина на релігійній карті України займає особливе місце, адже тут зареєстровано найбільше релігійних, зокрема християнських, організацій. Також розробка цієї теми є надзвичайно актуальною ще й тому, що вивчення саме регіонального аспекту дозволить ученим-релігієзнавцям робити узагальнення на всеукраїнському рівні та виокремлювати територіальні особливості. Відтак вивчення досвіду сфер релігійної та соціальної роботи громадських організацій саме цієї області дозволить виокремити певні тенденції, а аналіз їх діяльності покаже здобутки та перспективи співпраці між християнськими конфесіями, громадськими організаціями та державними установами в соціальній сфері. Це і є метою нашого дослідження.

Розгляд сфер релігійної та соціальної роботи громадських організацій Рівненщини буде проводитися на прикладі діяльності громадської благодійної організації «Братерство без кордонів – Україна», міжнародної громадської організації «Надія – людям» та Рівненської міської молодіжної громадської організації «Новий рівень», які за характером роботи є міжконфесійними громадськими організаціями, хоча в них переважає протестантський струмінь.

Засновником «Братерства без кордонів – Україна» є міжнародна благодійна організація «Місія без кордонів» (Mission Without Borders International), центральний офіс якої знаходиться у м. Камарілло, США, заснованої в 1960 р. Філії цієї благодійної організації є в 11 «багатих» країнах світу, які в основному зосереджують свою роботу на пошуку спонсорів (однією з форм роботи є проведення конференцій) для фінансування соціальних проектів. В Україні свою діяльність ця організація почала в кінці 80-х рр. Мета організації – задовольняти матеріальні, духовні, освітні й емоційні потреби дітей в інтернатах та потреби бідних, багатодітних сімей в Україні. Переважно така діяльність звершується на території Західної України [2]. На сьогоднішній день в полі зору «Братерства» Волинська, Рівненська, Хмельницька та Житомирська області.

«Братерство без кордонів – Україна» провадить свою діяльність за такими основними напрямками:

1. *Програма «Турбота про дитину»* включає в себе фізичну, емоційну, духовну та освітню допомогу дітям, які проживають в школах-інтернатах, та дітям із багатодітних сімей. Для реалізації цього завдання існують сім форм-проектів.

Християнське радіо. Почалася трансляція радіопрограм у 2004 р. [3, с. 5]. За 2009 рік близько 4 мільйонів людей, з яких 1 млн – діти, мали можливість прослухати 300 радіопередач.

«Допомога мамі і дитині». Цей проект дозволяє допомогти медика-

ментами та засобами догляду за дітьми вагітним жінкам Сарненського району, як одного з найбільш вражених під час Чорнобильської аварії. Це дозволяє зменшити ризик фізичних ускладнень новонароджених.

Християнський театр. Організований ляльковий театр, який показує вистави морально-духовного змісту для дітей шкіл-інтернатів.

Стипендія на навчання. Так, 2009 р. за цією програмою було надано стипендії для 21 студентів, які вступили до середніх та вищих навчальних закладів. Частина цих студентів вихідці з малозабезпечених сімей, інша – діти інтернатів.

Біблійний кореспондентський курс. Цим міжконфесійним проектом охоплено понад 250 дітей, які проживають навколо Рівного і які належать до різних християнських конфесій. Зміст курсу – основи християнської моралі, його програмою заборонена будь-яка конфесійна направленість даних уроків. Зокрема, протягом 2007 року координатори проекту отримали близько 3 тис листів від дітей.

Дитячі табори. Щороку близько тисячі дітей мають можливість відпочити, оздоровитись та повчитися в трьох орендованих таборах у різних областях.

Прохтехосвітній проект. «Братство» дає можливість дітям із багатодітних та нужденних сімей безкоштовно навчатися на профтехкурсах (комп'ютерні, кухарські, швейні курси) в Сарненському Навчальному Центрі. Також практичні уроки надаються на основах сільського господарювання та бджільництва. Здобуті знання та навички дозволять молоді працевлаштуватися в майбутньому [3, с. 11].

2. Програма «Міжнародне спасіння дитини» (програма допомоги школам-інтернатам). Ця програма спрямована на покращення умов проживання дітей. Так, допомога надається 41 школі-інтернату Західної України. Це матеріальна допомога (продукти харчування, одяг і взуття, засоби гігієни, медикаменти тощо), а також духовна (біблійний кореспондентський курс, діяльність недільних шкіл, викладачами є вчителі з місцевих церков), емоційна (організація свят: днів народження дітей, Різдво, Великдень), а також задоволення термінових потреб цих навчальних закладів (закупівля електро побутових приладів, ремонт тощо) [3, с. 13].

3. Програма «Сім'я – сім'ї» покликана допомогти вийти з кризи нужденним та багатодітним сім'ям, створивши їм необхідні умови для самодостатнього життя в майбутньому. Її реалізація також здійснюється на матеріальному, емоційному, духовному та навчальному рівнях.

Слід зауважити, що всі програми об'єднані не лише задоволенням та вирішенням матеріальних проблем знедолених верств населення, але

й турботою про їхній духовний розвиток, емоційне здоров'я. Допомагають вирішувати ці проблеми волонтери з місцевих церков-партнерів. Директор «Братерства» М.П. Богданець стверджує: «Щирі стосунки з тими, кому ми допомагаємо, є ключовими в прояві істинного співчуття і стійкому розвитку їхнього життєвого рівня. Наша співпраця з місцевими церквами та десятками християнських добровольців створюють унікальні особисті стосунки з нужденними на додаток до чималого матеріальної допомоги, освітніх проєктів, емоційної та духовної підтримки. Унікальні, особисті стосунки підсилюють, мотивують та зміцнюють процес руху особи до більш цілісного життя, що, без посвяти з боку багатьох добровольців було б неможливим» [3, с. 7] .

Міжнародна громадська організація «Надія – людям» утворилася 29 вересня 1993 року. «Надія – людям» встановлює зв'язки і співпрацює з різними християнськими організаціями, церквами, приватними особами, зацікавленими в розвитку місіонерського руху в усьому світі. Метою діяльності організації також є навчання християнських лідерів, які б створювали нові церкви «з місіонерським баченням, які здійснюватимуть духовний вплив на світ, готові до розвитку міжцерковних стосунків» [5, с. 2]. Ця громадська організація надає всебічну підтримку церквам в розробці і впровадженні освітніх програм, у проведенні різного роду духовних, освітніх та культурних акцій, здійсненні соціальних проєктів. Головою правління МГО «Надія – людям» є Т. Приступа, а директором – М. Дубовик.

Серед актуальних напрямків діяльності: допомога у стабілізації церков, функціонування центру для випускників інтернатів, виховні заходи для учнів шкіл-інтернатів, спортивна робота, християнські табори, сприяння введенню у шкільну програму предмету «Основи християнської етики», видання часопису «Слово вчителю», організація конференцій та ін. навчальних програм, біблійний коледж, формування відео-та аудіотеки з навчальним матеріалом тощо.

Відділ освіти Міжнародної громадської організації «Надія-людям» на чолі з завідуючим О.М. Бондарчуком здійснив значну роботу на етапі становлення факультативного курсу «Основи християнської етики» (облаштування кабінетів християнської етики, формування бібліотек для курсу, допомога вчителям наочною та засобами навчання тощо) та налагодження механізмів взаємодії, підтримки та співробітництва між методистами відділів освіти Рівненщини, директорами навчальних закладів та педагогами.

У рамках реалізації цього проєкту з 2007 р. виходить духовно-просвітницький часопис «Слово вчителю» (чотири рази на рік), який по-

кликаний допомогти вчителеві християнської етики в підготовці до занять; також видаються навчально-методичні посібники. За час роботи відділу освіти налагоджено співпрацю з управліннями освіти таких міст: Рівне, Харків, Київ, Черкаси, Луцьк, Новоград-Волинський, Суми, Черкаси, Умань та ін. [5, с. 16].

За сприяння відділу лишень у Рівненській області працює 35 християнських відеоклубів для вчителів, батьків і дітей. Постійно поповнюються християнською літературою бібліотеки в 45 школах області. Вчителі християнської етики м.Рівного щотижня збираються в офісі «Надія – людям», щоб обмінятися досвідом роботи, обговорити актуальні проблеми. Упродовж навчального року проводиться чимало різноманітних зустрічей, семінарів, конференцій. Так, зокрема, під час проведення семінару-презентації 11 березня 2010 року в м.Охтирка Сумської обл. «Викладання предметів та курсів духовно-морального спрямування в загальноосвітніх навчальних закладах» взяли участь Рівненське міське управління освіти, відділ освіти МГО «Надія – людям» [7, с. 27].

З метою духовного зростання педагогів щорічно організуються табори відпочинку, де проводяться навчальні відеосемінари, презентуються підручники, відбувається обмін практичним професійним досвідом. За час роботи відділу у таборах побувало понад 600 освітан із різних областей України [5, с. 17].

Також «Надія – людям» займається благодійною роботою. Так, організація бере участь у низці соціальних проєктів, пов'язаних із наданням допомоги вихованцям інтернатів Рівненської області. У м. Здолбунів створено Центр соціальної адаптації для випускників інтернатів. Благодійний фонд розподіляє гуманітарну допомогу серед закладів освіти, медицини, культури, центрів обслуговування пенсіонерів тощо.

Відділ спортивної роботи «Надія – людям» мету своєї роботи бачить у тому, щоб спрямувати через спорт дітей та молодь до вічних цінностей, формувати в них християнський світогляд. З вересня 2004 р. розпочав свою роботу християнський футбольний клуб «Надія». До складу ХФК «Надія» входять п'ять команд різних вікових груп (з 6-ти до 18-ти років). Загальна кількість вихованців клубу складає близько 60-ти чоловік. Тренування проходять тричі на тиждень, центральною частиною яких є вивчення Біблії з акцентом на практичне застосування вивченого у щоденному житті. Часто це застосування відбувається саме на футбольному полі. Тут хлопці вчаться використовувати вивчене на практиці через стосунки з суперником та один з одним. Вдосконалюючи свою спортивну майстерність, вони мають чудову можливість демонструвати для оточуючих засвоєні духовні істини [1].

У 2006 році заснована Рівненська міська молодіжна громадська організація «Новий рівень», президентом якої є С. Терентьев. Гаслом цієї структури є «Для слави Бога! Заради України! На користь людям!» В організації працюють виключно волонтери, християни різних конфесій, переважно молоді люди, адже сфери впливу цієї організації зосереджені саме на молодіжному середовищі.

Починав «Новий рівень» свою діяльність із роботи з дітьми-інвалідами. Для них організовувалися різного роду тренінги, спрямовані на покращення адаптації в соціумі. Ще одним напрямом роботи став музичний клуб, в якому грав християнський рок-гурт «Цегла»; клуб пропагував здоровий спосіб життя.

Значним напрямком діяльності цієї молодіжної організації є формування світогляду сучасної молоді, що здійснюється через проведення семінарів-тренінгів у старших класах середніх навчальних закладів міста. Ці заходи відбуваються за погодженням із міським управлінням освіти. Теми, які піднімаються на цих зустрічах, стосуються проблем дружби, кохання, лідерства, впливу ЗМІ на світогляд молоді тощо.

Також «Новий рівень» проводить літні табори для молоді. У 2009–2010 рр. ця громадська організація виграла проєкт Міжнародного фонду «Відродження», кошти від якого пішли на проведення таборів, під час яких «програма розваг спрямована не так на відпочинок, як на розвиток у дітей якостей, які знадобляться їм у дорослому житті» [4, с.4].

Так, улітку 2010 р. відбувався черговий табір для дітей з особливими потребами «Точка опори» поблизу села Святе Здолбунівського району. Рівненщина займає перше місце в державі за кількістю дітей, що мають ті чи інші фізичні вади. В самому Рівному проживає близько півтисячі таких дітей. У таборі десять дітей, хворих на церебральний параліч із середньою важкістю захворювання, разом із двадцятьма здоровими однолітками на рівних умовах брали участь у всіх змаганнях, іграх, конкурсах. Усі вони активно займаються в Рівненському обласному центрі інвалідного спорту «Інваспорт», талановиті спортсмени-легкоатлети, плавці. Основним завданням організаторів табору було поставити цих дітей на один шабель зі здоровими, адже воно так і є. Усі вони – учні загальноосвітніх шкіл, яких у таборі навчають спілкуватися і соціально адаптуватися у підлітковому суспільстві [6, с.4].

Цікавими форма роботи з молоддю є проведення «крайніх» вечірок, зокрема, про Японію та Німеччину, а також робота кіноклубу «Сучасна притча», на якому після перегляду фільму відбувається жвава дискусія, на якій проводяться паралелі між фільмом та життям і проблемами сучасної молоді.

Таким чином, на прикладі трьох громадських організацій Рівненщини нами була показана їх діяльність у соціальному та релігійному розрізі. Зазначимо, що обсяг статті не дозволив нам детально описати діяльність інших громадських організацій релігійного характеру, яких на Рівненщині чимало.

Отже, вивчаючи соціальну та релігійну діяльність громадських організацій Рівненщини можемо зробити наступні висновки. Громадські організації були створені церквами, громадянами з активною християнською позицією задля вирішення соціальних та духовних проблем краю. Активною є робота цих структур у молодіжному, освітянському середовищі, а також серед знедолених верств населення. Рівненський досвід громадських організацій релігійного характеру може бути корисним, а в деяких аспектах навіть показовим для плідної співпраці в контексті «церква – держава» задля духовного відродження української нації.

Список використаних джерел та літератури

1. Відділ спортивної роботи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.hopetopeople.org/ua/sociological_projects/sport/.
2. Громадська благодійна організація корпорація «Братерство без кордонів – Україна» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://irp.lv.ua/>
3. Корпорація «Братерство без кордонів – Україна» [Текст]. – Рівне, 2007. – 24 с.
4. Мартин, Р. Діти у таборі «Догори дригом» [текст] / Роман Мартин // Рівненський репортер. – № 32. – 2010. – 11 серпня.
5. «Надія – людям» – 2008 [Текст]. – Рівне, 2007. – 24 с.
6. Тет, Ю. Головне – точка опори [текст] / Юліана Тет // Рівне ракурс. – № 304. – 2010. – 8 серпня.
7. Християнська етика в Україні [текст] // Слово вчителю. – 2010. – 58 с.